

Hrvatsko delavstvo.

Hrvatski delavci osnovali so si samostojno stranko na popolnoma krščanski podlagi ter bodo izdajali v Zagrebu svoj list. »Hrvatski radnički glas« bode prenehal izhajati v Sisku, ter se bode združil z novim delavskim listom v Zagrebu. Ta korak hrvatskega delavstva je velevažen. Vidi se, da se pričinja tudi na Hrvatskem jasni.

Vojska.

Vojska med Angleži in Transvaalom še se ni začela. Mogoče, da na zadnje vojske še sploh niti ne bo. Stari angleški kraljici se je namreč začela oglašati vest, ki ji pravi, da Transvaalci niso ničesar zakrivili, kar bi Angleže sililo v vojsko, ampak Angleži sami iščejo vojsko, ker bi radi dobili v svoje roke zlatopolno deželo transvaalsko. Videli bomo, kdo bo zmagal, ali poštenost kraljice, ali sebičnost angleškega ljudstva.

Cerkveno-politične zadeve.

Kje je naša zavednost?

Izpod Pohorja.

Po ustavnih zakonih so v Avstriji enakopravni vsi narodi, vse vere. Da pa velja kaj v državi, moraš se posluževati svojih pravic. Bolj ko čuvaš in rabiš svoje pravice, več upliva imaš v državi. Kdor pa svoj talent zavije v robec, ta si ne le ničesar ne pridobi, ampak še kar je dobil, mu vzemó.

V Avstriji je nas katoličanov ogromna večina. Po ustavi smo enakopravni z državljani drugih veroizpovedij. Ali kake pravice uživamo, kako se z nami postopa, koliko se ozira na nas, koliko štejemo med silami, ki rivajo državni voz? Odgovor dobiš, če le pogledaš v kak nasproten list; če stopiš v kak nasprotnikov shod; če se vsedeš v kako višjih, srednjih, pa tudi nižjih šol; če pretehtaš parlamentarno delovanje; če opazuješ sestav ministerstev in drugod ga dobiš. Pogledajmo samo po časopisju ter se vprašajmo: Se-li pisari in sme pisariti o katerikoli drugi veri in nje privržencih v Avstriji tako, kakor o katoliški veri in avstrijskih katoličanih? — Zakaj pa se nam katoličanom godi tako? Zato, ker se sami ne zavedamo, da smo enakopravni z drugimi državljani, in ker sami odločno ne branimo in ne rabimo svojih pravic. Sv. Pavla so dali nekoč rimski sodniki s šibami preteptati. Rimske postave so pa prepovedavale preteptati rimskega državljana. S ponosom in odločno se je sv. apostel nasproti državnim uradnikom skliceval na to, da je rimski državljani, ter zahteval od njih očitno zadoščenje. In sodniki so se vstrašili, prišli in apostola prosili za odpustčenje. Nas katoliške Avstrijane preteptajo in blatijo po časnikih in zborovanjih, kolikor se komu poljubi, tudi lete palice, kamenje in pljunki na nas; mi smo pa bolj potrpežljivi ko sv. Pavel, in ne zahtevamo zadoščenja. Če je ta potrpežljivost krščanska čednost, je vprašanje, ki bi ga bilo vredno rešiti. Uči se vsaj, da se zoper čednosti lahko pregrešiš »per excessum« in »per defectum,« toraj zoper potrpežljivost, če si preveč ali premalo potrpežljiv.

Nedavno je pisal znamenit katoliški mož dr. Ebenhoch: »Dve leti smo mirno gledali in potrpežljivo prenašali vse zaničevanje in preganjanje svojih nasprotnikov. Toda naša potrpežljivost je pri koncu. Vidi se, kakor da bi se v naši državi balili le onih, ki so radikalni. A radikalni moramo biti i mi. Katol. ljudska stranka je močna stranka; za njo stoji nemško prebivalstvo planinskih dežel. To dobro ljudstvo mora samo svojo stvar vzeti v roke in videti hočemo, ali bo odmeval nje glas. Tako ne more in ne sme iti dalje.« Zveselili smo se teh besed ter rekli: »No, sedaj bo vendar konec naše mlačnosti, ter postanemo vroči!« — Bog ve!

Res, katol. stranka v Avstriji je, ali bolje rečeno, bi bila močna stranka; za njo bi stala ogromna večina ne le nemškega prebivalstva, temveč tudi drugih narodov po širni Avstriji, ko bi imeli tako skupno stranko. Socijalni demokrati imajo organizacijo s sedežem na Dunaju, kjer so zastopane vse narodnosti in dežele; mi katoličani je nimamo. Razkosani se kosamo tu in tam z nasprotniki. Ker nimamo enotnega vodstva in črteža, ne nastopamo s tako močjo, da bi nas morali slišati, vpoštevati, spoštovati. »Boj je človeško življenje«, kolikokrat se te besede povdarjajo in polagajo na srce. Če so važne za zasebno, gotovo tudi za javno življenje. A če trobenta le slab glas daje, kedo se bo pripravljaj na boj? Da bi nam nebesa poslala moža, ki bi zdramil in sklical v boj za svoje pravice vse avstrijske katoličane s klicom: »Bratje! vemo, da je že ura, da vstanemo od spanja!«

Dopisi.

Iz Slovenske Bistrice. (Volitve). Razpisane so nove volitve za naš okrajni zastop. Dne 22. oktobra začnemo. Nasprotna stranka, njej na čelu g. Stiger, stacunar v Slov. Bistrici, se že celo leto pripravlja na njo. A tudi mi kmetski narodni volilci, bodisi v velikem posestvu, kakor tudi v občinah, smo pripravljani. Kdor je zasledoval delovanje poprejšnjega nemško-liberal. zastopa in sedaj že 12 let v slovenskih rokah se nahajajočega okrajnega zastopa, temu ni treba očali, da vidi veliko razliko med prej ali slej. Ko je okrajni zastop prišel v naše domače roke, bilo je takrat okroglih 38.800 gld. dolga. Kako se je v hranilnici gospodarilo, še tukaj navajal ne bom. — Sedaj se je reklo začeti delovati in ob enem varčevati. Takoj se je sklenilo, da se bodo vsa nadzorovanja cest in vse potrebne komisije brezplačno opravljale. Ob enem smo prosili g. dr. Radeja, takratnega namestnika deželnega poglavarja, da nam je pripomagal izposlovati pri deželnem zboru odpis dolga 10.000 gld., katere je bil okrajni zastop dolžan deželnemu odboru. Naklade 35% so se takoj znižale na 30%, katere se še danes pobirajo. Kljub temu, da so se doklade takoj znižale, se je vendar v teku 12 let izplačala že velika svota dolga, namreč 28.000 gld. Tudi hranilnično premoženje se je izdatno poboljšalo, tako da ima danes 32.000 gld. rezervnega zaklada.

Vse volitve zadnjih 12 let so bile več ali manj mirne. Toda letos se kaže, da bodo jako burne, ker Stiger s svojimi pristaši obdeluje vsakega volilca bodi osebno, ali pismeno. Sedaj nastane vprašanje, zakaj se ravno letos Stiger toliko briga za volitve? Ali mari hoče svojega bratiča, celjskega župana posnemati? Nekaj gotovo hoče svetu pokazati, da županuje v Slov. Bistrici župan strogo nemškega mišljenja. A to ni vse. Ampak poglobitna stvar je vse nekaj družega. Mestna občina nima primernih stanovanj za oficirje dveh dragonskih eskadronov, a tudi denarja nima, da bi se zidalo potrebno poslopje. Iz te zadrege misli Stiger mestni občini pomagati z okrajnim zastopom. Misli si, ako dobimo jaz, gospod Stiger in moji nemški in nemčurski privrženci okrajni zastop v svoje roke, tedaj postavimo za hranilnico imenitno poslopje za 35—40.000 gld. Plačal bode okrajni zastop z rezervnim hranilničnim zakladom. Glejte kmetje, Stigerja in njegovo stranko! Nemška mestna gospoda in njeni verni pajdaši v okraju uporabljali bodo Vaš denar za mestne, a ne za Vaše kmečke koristi. Kajti Vam novo hranilnično poslopje ne prinese nobenega dobička, pač pa Vam požre ves rezervni fond, ki pa še sedaj komaj zadostuje za pokritje vlog. Za oficirje naj skrbi mesto, ne pa okraj! Rezervni fondi niso v prvi vrsti za zidanje hiš, ampak za pokritje vlog.

Tudi se namerava napraviti električna železnica od postaje do Gornje Bistrice, kakor hitro se za pokritje garantira. Najbrž si tudi

tukaj mestni gospodje pobožno mislijo, kaj bi bilo ko bi nam hotel okrajni zastop garancijo prevzeti. Ali slišite kmetje? Mestna gospoda se bo vozila, Vi pa boste denar dajali! V kratkem smo pokazali, kaj se nam vse zgodi, če se mi veleposestniki ne oklenemo naših voditeljev in se ne držimo strogo discipline, da volimo vsi kakor en mož.

Stopimo torej odločno na volišče 22. t. m. ne dajmo se od nikogar pregovoriti, bodisi potem kdorkoli hoče. Od nas je odvisna sedaj osoda našega okraja, veleposestniki, vzamimo jo v svoje roke, da nam ne bode zamogel nihče očitati, da nismo bili možje. Če bi nam pa tudi bila osoda nemila, kar pa ne bo, ako ostanemo trdni in jekleni, imamo pa vsaj samozavest, da smo storili svojo dolžnost. Vam, g. Stiger, pa svetujemo, da si ne delate prevelikih upov, ker zmagali še niste, a propasti pa znate. Več volilcev.

Celovec. (Gospodarska zadruga v v Sinčivasi) otvori svoje novo skladišče v nedeljo 22. oktobra in ne 15. oktobra, kakor je bilo popred namenjeno. Pri delu so nastopile nekatere ovire in se mora otvoritev vsled teh za 8 dni preložiti. Govorili bodo pri otvoritvi č. gg. dr. J. Šustersič iz Ljubljane, Kač iz Žalca in Grafenauer iz Brde.

Gostje iz Štajarske pridejo lahko z vlakom opoldne in se vrnejo zvečer. Ker je pa Sinčavas zase mala vas pri železniški postaji in ker ta dan morebiti ne bo varno hoditi v mesto Velikovec — za varnost Sinčevasi skrbeli bodo stotine naših kmetov — prosimo, da bi se gg. gostje popred naznanili g. vikarju Podgorcu v Celovcu, da se obed priskrbi za goste v skladišču. Otvoritev podružnice v Velikovecu, ki bi se imela vršiti preteklo sredo, se je morala tudi odložiti za en teden. Na dan 22. oktobra bode tedaj v Sinčivasi zborovanje, upamo sijajno, kakor še malokatero. — V nasprotnem Velikovecu pa se bo baje isti dan sešel liberalni »Bauernbund«. Dva tabora, med kojima se bo zdaj boj začel na življenje in smrt. Boj pričnemo z veselim pričanjem, da bomo zmagali le mi.

Malanedelja. (V o b r a m b o.) V zadnjem listu »Slov. Gosp.« navaja v svoji obrambi g. nadučitelj Cvahte, da se mu je z notico, prijavljeno 14. septembra t. l. v »Slov. Gosp.« hotelo le poleno pod noge vreči, zakaj? — zato, ker je bil nekemu tukajšnjemu »autokratu« preveč v karte pogledal.

Ni moj namen preiskovati, se li res nemški jezik na naši šoli tako skrbno neguje, to naj dokaže g. dopisnik omenjene notice. Kar pa se tiče gledanja »kart,« osmeljujem sig. nadučitelju javno reči, da še moja »karta« zmiraj toliko zaupanja in spoštovanja zauživa, bodi si med ljudstvom ali pa tudi med narodnomislečim učiteljstvom, kakor njegova ugledna drevesnica, na kateri naj bi se naša deca v gospodarstvu urila. Spoštovanjem Anton Božič, župan in kr. šolski nadzornik.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) so darovali za dijaško kuhinjo mariborsko 30 K.

(Imenovanje.) Deželnega sodišča svetovalec v Mariboru, dr. Maks Bouvier, pride kot državni pravdnik v Celovec. Adijo, nobena slovenska solza ne poteče za njim.

(Železnica ob Sotli.) Železniško ministerstvo je z odlokom z dne 24. sept. dalo Štefanu pl. Daubachyju v Zagrebu dovoljenje za navadnotirno železnico od Dobove pri Brežicah proti Blagonskem, Starivasi, Polju in Sv. Križu pri Rogatcu.

(Iz Slov. Bistrice) nam pišejo: Ker nimamo tukaj Slovenci trgovine z železnino, treba bo nam misliti na ustanovitev take trgovine. Zvezo slovenskih zadrug prosimo že sedaj potrebnih nasvetov. — V Spodnji Polskavi pa nameravajo ustanoviti veliko